

Vogelkijkhutten in Frankrijk

Dick Pekelharing

Ik kan mij voorstellen, dat bij de echte francofiel de wenkbrauwen wat omhoog gaan, want hij zal bij het woord kijkhutten wel het idee hebben van een kijkhut, maar dan een waar aan drie kanten de geweerlopen uitsteken en waaromheen het bezaaid ligt met hulzen. Wie langs de westoever van de Gironde rijdt, zo tussen Pauillac en Pointe de Grave, zal in deze mening gesterkt worden. Ook zal hij misschien denken aan de als natuurgebied aangemerkte meertjes, waar (plastic) lokeenden hun rol vervullen in de jachttradities van Frankrijk. De eerste versie van wat wij in Nederland onder een vogelkijkhut verstaan trof ik aan in Chabre, een gebied met een aantal meertjes op de grens van de departementen Aude en Ariège, noordoostelijk van Lavelanet en zuidoostelijk van Mirepoix. Bij het begin van de wandeling er naar toe stond er zelfs een bord met plaatjes van de te verwachten soorten. Dit zag er dus veelbelovend uit en vol goede moed volgden wij de aangegeven route langs enkele meertjes, om uiteindelijk tot de ontdekking te komen, dat de hut er niet (meer) stond !

Ook een Engels echtpaar liep tevergeefs te zoeken naar de hut. Dit gebeurde ons in juni 1997 en misschien is de situatie nu weer normaal geworden. Als u dus in de buurt komt, neemt u dan eens een kijkje.

Ik hoor al een heleboel lezers verzuchten, dat dit wel een heel magere tip is. Daarom dan maar een heel mooie.

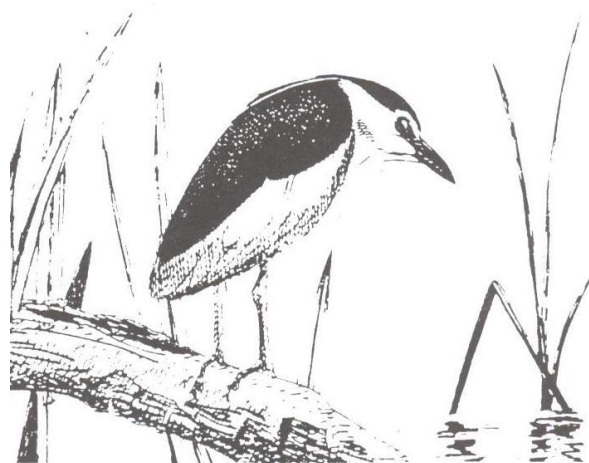
Wie de komende vakantie in Frankrijk in het departement TARN verkeert moet zeker een bezoek brengen aan een prachtig vogelreservaat, dat u kunt vinden aan de N126 tussen Castres, Soual en Revel.

Tussen Castres en Soual neemt u de afslag Cambounet s/Sor en gaat nog voor het dorp rechtsaf over een bruggetje, waar staat aangegeven "Réserve naturelle".

U komt aan bij een klein parkeerplaatsje, waar in het hoogseizoen ook informatie kan worden verkregen. Naast het gebouwtje staat één picknicktafeltje, heerlijk onder een boom. Als u hier zit, ziet u de meest talrijke bewoner voortdurend langs vliegen.

Dit reservaat is ook toevalligerwijze ontstaan, net als de Oostvaardersplassen. Het betreft twee verwaarloosde meertjes, die zijn overgebleven na

het afgraven van zand en grind. Hier is door verwildering een moerasbos ontstaan, dat zich heeft ontwikkeld tot de thuishaven van een uitgebreide reigerkolonie. De meest talrijke soort is hier de koereiger, waarvan er volgens Franse bronnen zo'n 800 paartjes aanwezig moeten zijn. Hoewel in de omgeving het aantal veebedrijven aanzienlijk is gedaald, weten zij op allerlei akkers uitstekend aan hun kostje te komen. Mocht een boer in de buurt net een akker hebben geploegd, dan kun je al gauw 80 tot 100 koereigers verwachten. Lars Jonsson vermeldt in zijn gids het oprukken van de koereiger naar het noorden vanuit Spanje en Frankrijk, maar geeft op zijn verspreidingskaartje Cambounet niet aan. Naast deze voortdurend af en aanvliegende soort, kunnen we hier blauwe reiger, enkele kleine zilverreigers en roerdompen aantreffen. Voorts broeden er enkele paartjes kokmeeuw, een enkele zil-

Kwak

vermeeuw en waterhoen en meerkoet.

Een meerkoet broedde op het einde van een smalle landtong. Vlakbij haar nest kwam een beverrat uit het water de landtong op gekropen, maar de meerkoet aarzelde geen moment, kwam van het nest af en verjoeg onversaagd het forse beest. De tweede keer dat wij hier waren, rustte er op deze landtong ook een kleine plevier uit. In de omringende bomen huist ook veel klein spul, maar ik wil nog wel wijzen op waargenomen wielewalen en ijsvogels.

Dan kom ik nu aan het neusje van de zalm, want dat is ongetwijfeld het vóórkomen van 40 à 45 paartjes kwakken. Aangezien de Fransen hier rondom de meertjes maar liefst 4 uitstekende

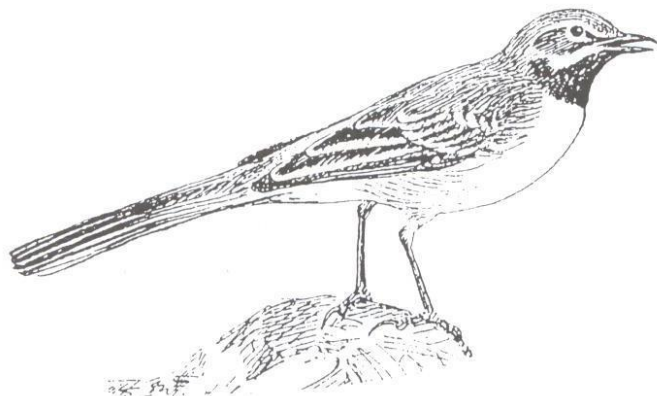
kijkhutten hebben neergezet, kan van daaruit zeer uitgebreid het gedrag van deze kwakken worden bespied, ondanks het feit dat in de handboeken wordt verteld dat ze zo moeilijk zijn waar te nemen. Wat dan opvalt is dat de witte siervaren over de hals ook werkelijk stijf naar achteren steken, ook bij allerlei poetswerk in de veren. Zie de tekening in Lars Jonsson.

Als ik u dan ook nog vertel, dat iemand een forse (Griekse?) schildpad heeft gedropt, dan begrijpt u dat dit een zeer afwisselend stukje natuur is. Tot slot (zie begin van dit verhaal) nog de mededeling, dat de Fransen een bepaald gedeelte hebben aangewezen voor..... de jacht !

Vogelnieuws:

Overwinterende Grote Gele Kwikstaarten in Noordwijk-Binnen

Grote Gele Kwikstaarten broeden langs snel stromende beken. Dit betekent dat hun areaal in Nederland beperkt is tot Twente, de Achterhoek en Zuid-Limburg. In het najaar trekt een deel van deze populatie met die uit Zuid-Scandinavië naar het zuiden en westen. In Noordwijk is dat met wisselend succes in september en oktober waar te nemen. De vogels verraden zich dan door hun

schelle metaalachtige roep en lange staart. Na die tijd wordt er niets meer van hen vernomen. Van voorjaars trek merken wij hier niets.

De laatste jaren echter verblijden zij ons steeds vaker met een bezoek in de winter.

De kwikstaarten foerageren dan op de platte daken in het centrum van Noordwijk-Binnen. Zij verraden zich vooral door hun welluidende roep wanneer zij laag over de huizen van dak naar dak vliegen. Voor Noordwijk is dit een nieuw fenomeen.

Grote steden zijn als overwinteringsplaats al langer bekend (SOVON 1987.)

De eerste aanwijzingen voor overwintering in Noordwijk stammen uit de winter van 1995/96.

Er werd toen regelmatig een Grote Gele Kwikstaart waargenomen op diverse plaatsen in het centrum van Noordwijk-Binnen.

De daaropvolgende winter was dit weer het geval.

In de winter van 1997/98 werden zij echter niet gezien, terwijl het in alle daaropvolgende winters weer wel het geval was. De vroegste data van pleisterende vogels in het dorp zijn 1 oktober 2000 en 12 oktober 1995. De laatste waarnemingen werden op 25 januari 2001 en 4 januari 1996 genoteerd. Opvallend hierbij was dat dit juist winters met wat vorst waren. De kwikstaarten bleven toen langer hangen en trokken kennelijk niet verder naar warmer oorden. In de overige jaren verdwenen zij reeds in december.

Meer dan één exemplaar kon in geen van de seizoenen worden vastgesteld.

Alleen de afgelopen winter werden één maal 2 en éénmaal zelfs 3 exemplaren tegelijk waargenomen! Toen werden ook uit andere delen van het dorp Grote Gele Kwikstaarten gemeld. Voorzichtig kan van een toename worden gesproken.

Op de vraag welke plekken in het dorp favoriet zijn lijkt het antwoord voor de hand liggend.

Oude begroeide platte daken zijn favoriet. Zo is het ca. 90 jaar oude pand van Limburg Stirumstraat 44 een vaste foerageerplaats. Andere daken en zelfs winkelluifels met plassen worden ook regelmatig bezocht. Water is een onontbeerlijke factor. Zo